

DAFTAR ISI

	Halaman
HALAMAN JUDUL	
PERNYATAAN DAN PERSETUJUAN UNGGAH TUGAS AKHIR	
PERSETUJUAN DOSEN PEMBIMBING SKRIPSI	
PERSETUJUAN TIM PENGUJI SKRIPSI	
ABSTRAK	v
<i>ABSTRACT</i>	vi
KATA PENGANTAR.....	vii
DAFTAR ISI.....	ix
DAFTAR GAMBAR	xi
DAFTAR TABEL	xii
DAFTAR LAMPIRAN	xiii
BAB I PENDAHULUAN	1
1.1 Latar Belakang.....	1
1.2 Rumusan Masalah	4
1.3 Tujuan.....	5
1.3.1 Tujuan Umum.....	5
1.3.2 Tujuan Khusus.....	5
BAB II TINJAUAN PUSTAKA.....	6
2.1 Umbi Porang	6
2.2 Glukomanan	9
2.2.1 Metode Ekstraksi Glukomanan	10
2.3 Kalsium Oksalat	11
2.3.1 Metode Penurunan Kalsium Oksalat.....	13
2.4 Kadar Serat Pangan	14
BAB III METODE PENELITIAN.....	16
3.1 Bahan dan Alat.....	16
3.2 Metode Penelitian.....	16
3.2.1 Penelitian Pendahuluan	17
3.2.2 Penelitian Tahap 1	18
3.2.2.1 Penurunan Kalsium Oksalat dengan	
Menggunakan NaCl	18
3.2.3 Penelitian Tahap 2.....	19
3.2.3.1 Ekstraksi Glukomanan dengan Air.....	19
3.2.4 Parameter Analisis	20
3.2.4.1 Rendemen	21
3.2.4.2 Kadar Kalsium Oksalat.....	21
3.2.4.3 Kandungan Glukomanan	22
3.2.4.4 Kadar Air	23
3.2.4.5 Kadar Abu.....	23

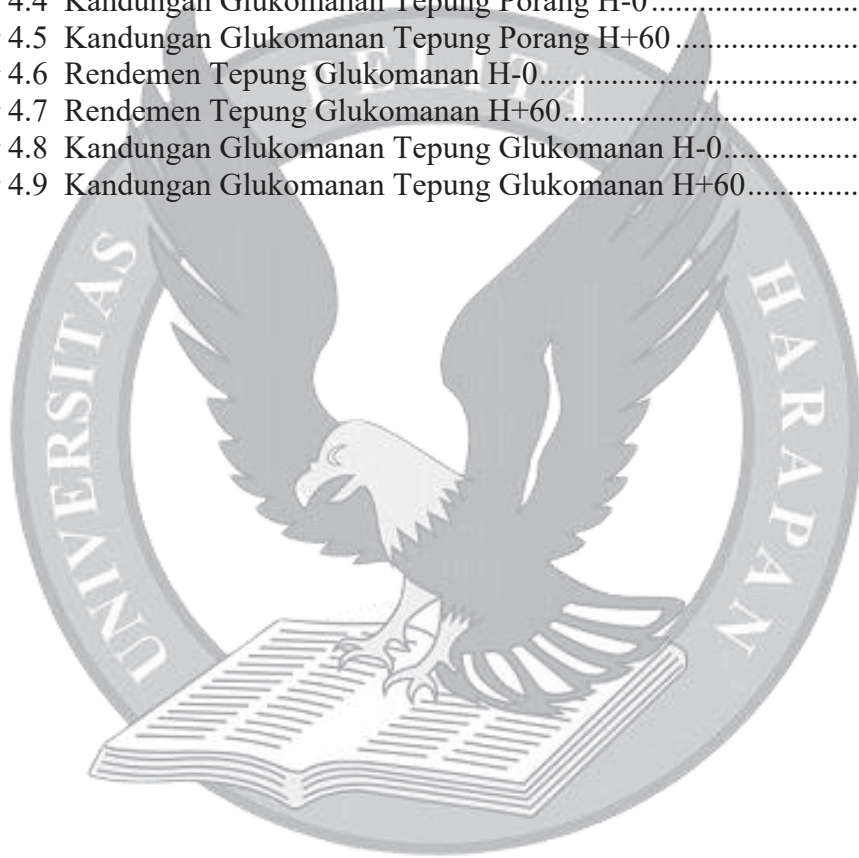
3.2.4.6 Kadar Protein.....	24
3.2.4.7 Kadar Lemak	24
3.2.4.8 Kadar Karbohidrat	25
3.2.4.9 Kadar Serat Pangan	25
3.3 Rancangan Percobaan	26
3.3.1 Rancangan Percobaan Penelitian Tahap 1	26
3.3.2 Rancangan Percobaan Penelitian Tahap 2	28
BAB IV HASIL DAN PEMBAHASAN	31
4.1 Hasil Penelitian Tahap Pendahuluan.....	31
4.1.1 Kadar Kalsium Oksalat	31
4.1.2 Kandungan Glukomanan.....	32
4.1.3 Kadar Air.....	33
4.1.4 Kadar Abu.....	34
4.1.5 Kadar Protein	35
4.1.6 Kadar Lemak.....	36
4.1.7 Kadar Karbohidrat.....	36
4.1.8 Kadar Serat Pangan.....	37
4.2 Hasil Penelitian Tahap I.....	38
4.2.1 Rendemen.....	38
4.2.2 Kadar Kalsium Oksalat	40
4.2.3 Kandungan Glukomanan.....	43
4.2.4 Analisis Proksimat Tepung Porang H-0 dan H+60.....	
Perendaman dalam Larutan NaCl 14% selama 35	
Menit	46
4.2.4.1 Kadar Air	47
4.2.4.2 Kadar Abu.....	48
4.2.4.3 Kadar Protein	49
4.2.4.4 Kadar Lemak	50
4.2.4.5 Kadar Karbohidrat	51
4.3 Hasil Penelitian Tahap 2	52
4.3.1 Rendemen.....	52
4.3.2 Kandungan Glukomanan	56
4.3.3 Analisis Kadar Kalsium Oksalat, Air, dan Abu Tepung.	
Glukomanan H-0 dan H+60 dengan Rasio Tepung:	
Pelarut sebesar 1:20 selama 15 Menit.....	57
4.3.3.1 Kadar Kalsium Oksalat.....	58
4.3.3.2 Kadar Air	58
4.3.3.3 Kadar Abu.....	59
BAB V KESIMPULAN DAN SARAN.....	61
5.1 Kesimpulan	61
5.2 Saran.....	62

DAFTAR PUSTAKA

LAMPIRAN

DAFTAR GAMBAR

	Halaman
Gambar 2.1 <i>Amorphophallus mueller blume</i> (Umbi Porang Kuning)	7
Gambar 2.2 Struktur Molekul Glukomanan.....	10
Gambar 2.3 Bentuk Kristal Kalsium Oksalat secara Mikroskopis	12
Gambar 3.1 Diagram Alir Penelitian Pendahuluan.....	17
Gambar 3.2 Diagram Alir Penurunan Kalsium Oksalat dengan NaCl	19
Gambar 3.3 Ekstraksi Glukomanan dengan Air	20
Gambar 4.1 Rendemen Tepung Porang Segar	39
Gambar 4.2 Kadar Kalsium Oksalat Tepung Porang H-0	41
Gambar 4.3 Kadar Kalsium Oksalat Tepung Porang H+60.....	41
Gambar 4.4 Kandungan Glukomanan Tepung Porang H-0.....	43
Gambar 4.5 Kandungan Glukomanan Tepung Porang H+60	44
Gambar 4.6 Rendemen Tepung Glukomanan H-0.....	53
Gambar 4.7 Rendemen Tepung Glukomanan H+60.....	54
Gambar 4.8 Kandungan Glukomanan Tepung Glukomanan H-0.....	55
Gambar 4.9 Kandungan Glukomanan Tepung Glukomanan H+60.....	56

DAFTAR TABEL

	Halaman
Tabel 2.1 Perbedaan antara Suweg, Walur, dan Porang	6
Tabel 2.2 Syarat Mutu Tepung Porang	8
Tabel 2.3 Syarat Mutu Serpih Porang	9
Tabel 3.1 Desain Perlakuan Penelitian Tahap 1 dengan NaCl.....	27
Tabel 3.2 Desain Perlakuan Penelitian Tahap 2 dengan Air.....	29
Tabel 4.1 Komposisi Kimia Umbi Porang	31
Tabel 4.2 Komposisi Kimia Tepung Porang.....	47
Tabel 4.3 Kadar Kalsium Oksalat, Air, dan Abu Tepung Glukomanan	57

DAFTAR LAMPIRAN

	Halaman
Lampiran A	
Kadar Kalsium Oksalat Umbi Porang Tahap Pendahuluan	A-1
Lampiran B	
Kandungan Glukomanan Umbi Porang Tahap Pendahuluan.....	B-1
Lampiran C	
Kadar Air Umbi Porang Tahap Pendahuluan.....	C-1
Lampiran D	
Kadar Abu Umbi Porang Tahap Pendahuluan	D-1
Lampiran E	
Kadar Protein Umbi Porang Tahap Pendahuluan	E-1
Lampiran F	
Kadar Lemak Umbi Porang Tahap Pendahuluan.....	F-1
Lampiran G	
Kadar Karbohidrat Umbi Porang Tahap Pendahuluan.....	G-1
Lampiran H	
Kadar Serat Pangan Umbi Porang Tahap Pendahuluan.....	H-1
Lampiran I	
Hasil Uji Serat Pangan Umbi Porang Tahap Pendahuluan	I-1
Lampiran J	
Rendemen Tepung Porang Tahap 1	J-1
Lampiran K	
Kadar Kalsium Oksalat Tepung Porang Tahap 1	K-1
Lampiran L	
Kandungan Glukomanan Tepung Porang Tahap1	L-1
Lampiran M	
Kadar Air Tepung Porang Tahap 1	M-1
Lampiran N	
Kadar Abu Tepung Porang Terpilih Tahap 1.....	N-1
Lampiran O	
Kadar Protein Tepung Porang Terpilih Tahap1	O-1

Lampiran P	Kadar Lemak Tepung Porang Terpilih Tahap 1.....	P-1
Lampiran Q	Kadar Karbohidrat Tepung Porang Terpilih Tahap 1	Q-1
Lampiran R	Rendemen Tepung Glukomanan Tahap 2.....	R-1
Lampiran S	Kandungan Glukomanan Tepung Glukomanan Tahap 2.....	S-1
Lampiran T	Kadar Kalsium Oksalat Tepung Glukomanan Tahap 2	T-1
Lampiran U	Kadar Air Tepung Glukomanan Tahap 2.....	U-1
Lampiran V	Kadar Abu Tepung Glukomanan Terpilih Tahap 2	V-1
Lampiran W	Dokumentasi selama Penelitian	W-1

